

Aanbevelingen voor sterker onderwijs voor de leerlingen met een vluchtverhaal en alle andere kwetsbare anderstalige leerlingen. 2022

1. Er is nood aan centrale afspraken voor de inzet en financiering van tolken voor de scholen, zodat niet elke school apart een gebruikersovereenkomst moet sluiten met de verstrekkers van tolken en vertalers.
2. We pleiten ook voor een functie als “taal assistent” in scholengemeenschappen of scholen voor onze tolken. Dit om de kennis die deze tolken opdeden tijdens hun vorming te borgen en hen de kans te geven op een volwaardige job in onderwijs, zodat ze niet verdwijnen als ze elders een vaste job vinden. Dit gebeurt nu al te vaak omdat het vrijwilligersstatuut geen volwaardig inkomen garandeert. De “taalassistenten” kunnen naast tolkwerk voor eenvoudige gesprekken ook ingezet worden voor talige opdrachten in brede zin in de scholengemeenschap waar ze aangesteld zijn.
3. Het inzetten van elke diaspora van grote groepen vluchtelingen (vb. Oekraïense, Afghaanse, Syrische...) bij beleidsbeslissingen is een meerwaarde, zo heeft de actieve betrekking van de Oekraïense diaspora bij het beleidswerk ons geleerd.
4. Er dient te worden nagedacht over flexibele trajecten /curricula in het secundair onderwijs als antwoord op de steeds diversere niveaus bij leerlingen in één klas. We denken dan aan een leerlijn NT2 of taalondersteuning, over het hele leertraject van anderstalige nieuwkomers, zoals al in andere landen bestaat. In Zweden bv kunnen anderstalige leerlingen 1490 u Zweeds als tweede taal volgen indien ze dat nodig achten en de directeur van de lagere school ermee akkoord gaat na een test. In het Gymnasium kunnen ze het vak Zweeds als tweede taal verder volgen i.p.v. of naast het vak Zweeds. Dit laat toe aan de nieuwkomers om verder te werken aan de grammaticale verbetering en de uitbreiding van de woordenschat van de nieuwe taal (Zweeds). Door een vak Nederlands als tweede taal als optie in te zetten in het secundair vervolgonderwijs kunnen anderstalige leerlingen hun Nederlands blijvend verbeteren, wat hun slaagkansen verhoogt en dus ook hun mogelijkheden om in de samenleving te kunnen functioneren.
5. Psychosociale ondersteuning van leerlingen met een vluchtverhaal komt best meer los van de strikte CLB-omkadering. Hierdoor zou meer plaats ontstaan voor externe zorgverleners of ondersteuners (psychologen, logopedisten, e.a.) die direct in de scholen kunnen ingezet worden wanneer nodig. Daarnaast kunnen OKAN-buddy's, d.w.z. leerlingen en ex-OKANners die al een tijd op een school les volgen ingezet worden als steunfiguur voor nieuwe ex-OKANners in een school. Dat is een vorm van laagdrempelige psychosociale zorg waar wij ook voor pleiten.
6. In OKAN-onderwijs is het wenselijk om tenminste een psycholoog, logopedist en eventueel een ergotherapeut te voorzien als omkadering van de leerlingen. Dat zou vele OKAN-leerkrachten een goede ondersteuning bieden.
7. Wat het belang van de thuistaal betreft: We hebben gezien wat de inzet van de diaspora kan betekenen voor de kennisoverdracht voor anderstalige nieuwkomers bij de Oekraïense kinderen op de vlucht. Door verder in te pikken op hun kennisverwerving via de thuistaal, voelen deze kinderen zich rustiger en begrijpen de nieuwe vakinhouden vlot. We pleiten ervoor om meer de mogelijkheden tot ondersteuning van de verwerving van de nodige (basis)kennis en vakinhouden in de thuistaal te benutten. Dit kan door het inschakelen van leraren uit de diaspora die (zelfs digitaal) materiaal ter beschikking stellen per vak in de

thuis taal. Dit bespaart anderstalige leerlingen veel opzoektijd én de kennisverwerving zal vlotter verlopen. Als ze zich comfortabel voelen met de kennisoverdracht werkt het motiverend voor het verwerven van de nieuwe taal daarnaast.

8. Een goede samenwerking gebaseerd op transparantie en uitwisseling van noden tussen Asielcentra, voogden en scholen via bv. regelmatig overleg tussen de scholen, centra en voogden in elke regio is noodzakelijk. Voogden en de begeleiders in de centra dienen zich bewust te zijn van hun cruciale rol wat betreft de scholloopbaan van hun pupillen. Voogden hebben een belangrijke rol in het schools traject van niet-begeleide minderjarigen.